

Vergaderjaar 2007–2008

28 325

Bouwregelgeving 2002–2006

Nr. 54

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 oktober 2007

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken van de certificatie van de Bouwbesluittoets.

Met dit certificaat¹ kan op vrijwillige basis de toets op de bouwtechnische voorschriften uit het Bouwbesluit worden verricht door een gecertificeerd bureau, waar deze nu nog uitsluitend wordt verricht door gemeenten. Op basis van, in opdracht van mijn ministerie uitgevoerde, praktijkproeven kom ik tot de conclusie dat het ontwikkelde certificaat voldoende kwaliteitsborgen biedt om een en ander verder in de praktijk toe te passen. Daarnaast ben ik van mening dat het certificaat een impuls geeft aan de professionalisering van de bouwplantoetsing, niet alleen in de markt maar ook bij gemeenten. Voorts kan de potentiële verkorting van de bouwvergunningsprocedure bijdragen aan de versnelling van de woningbouwproductie.

De gecertificeerde toets biedt mijns inziens ook een antwoord op de ongewenste lappendeken van lokale erkenningsregelingen bij de bouwplantoetsing die de laatste tijd is ontstaan in verscheidene gemeenten (zoals onder meer in Boekel, Heerenveen en andere).

Aanleiding brief

Certificatie is geen nieuw verschijnsel in de bouwregelgeving. Het Bouwbesluit geeft sinds 1992 aan het gebruik van certificaten voor bouwproducten bij de aanvraag van de bouwvergunning een wettelijke status. In 1997 is in het kabinetsstandpunt met betrekking tot het MDW-project Bouwregelgeving toegezegd, dat samen met de bouwpraktijk wordt onderzocht hoe procescertificaten ingezet kunnen worden om de vergunningsprocedure te ontlasten.

In mei 2002 is door mijn ambtsvoorganger aan uw Kamer de brief Modernisering Bouwregelgeving 2002–2006 (Kamerstuk 28 325, nr. 20) gezonden. In deze brief werd een aantal maatregelen aangekondigd, die gericht zijn op vereenvoudiging van de bouwregelgeving en de bevordering van een juiste toepassing daarvan. Doel van deze moderniseringslag

¹ Onder certificatie wordt hier mede eventuele accreditatie verstaan.

is de vermindering van administratieve lasten, de verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven en tegelijkertijd het verbeteren van de kwaliteit van het bouwen.

Het certificaat van de bouwtechnische toets is toen genoemd als mogelijkheid om de kwaliteit van de bouwaanvragen en van bouwwerken te bevorderen.

Daarna is samenwerking met marktpartijen en gemeenten een praktijkproef gestart, die bedoeld was om te bezien of het idee van een dergelijk certificaat in de praktijk werkt en of het beoogde systeem van certificatie voldoende waarborg biedt dat dit op een juiste wijze gebeurt. De praktijkproef is in twee fasen uitgevoerd. Een derde fase, gericht op het verder stimuleren van de vrijwillige toepassing, is thans in uitvoering.

In de brief over de Bouwregelgeving 2002–2006 (Kamerstuk 28 325, nr. 47) van november 2006 heeft mijn ambtsvoorganger u geïnformeerd over de voortgang van de praktijkproeven.

In deze brief komen achtereenvolgens de resultaten van de respectieve praktijkproeven aan de orde, de conclusies die daaruit kunnen worden getrokken en zal het vervolg van de activiteiten worden toegelicht.

Doel en werkwijze van de gecertificeerde Bouwbesluittoets

De praktijkproef is gestart met de verwachting dat met de gecertificeerde Bouwbesluittoets sneller, beter en goedkoper kan worden getoetst. Het certificaat biedt een (vrijwillig) alternatief voor de gemeentelijke toets. Een aanvrager van een bouwvergunning kan kiezen voor de gemeentelijke toets of voor het alternatief, namelijk het in de arm nemen van een gecertificeerd bureau. Voor de aanvrager betekent dit dat de toets op de bouwtechnische voorschriften al tijdens het ontwerpproces kan geschieden en niet als het ontwerp vrijwel definitief is, zoals in de huidige situatie. Dit betekent een grote efficiëncyslag in de ontwerpfase. De private toetsers legt zijn bevindingen in een toetsrapportage vast, die wordt bijgevoegd bij de aanvraag om een bouwvergunning bij de gemeente. De gemeente accepteert deze rapportage als voldoende bewijs dat aan de bouwtechnische voorschriften zal worden voldaan en zal het plan niet meer bouwtechnisch inhoudelijk toetsen. Hiertoe is een wijziging van de Woningwet noodzakelijk (zie onder).

Vanuit de markt wordt gevraagd om een alternatief voor de gemeentelijke controle, dat sneller kan plaats vinden en meer tegemoetkomt aan de dynamiek van het bouwproces, waarbij vooraf duidelijk is op welke wijze wordt getoetst. Certificering van de bouwplantoets komt hieraan tegemoet en geeft tevens invulling aan een meer heldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen aanvrager en gemeente.

In meer algemene zin kan certificatie worden opgevat als een uitdrukking van het zelfregulerend vermogen van de samenleving. De mate waarin en de wijze waarop de wetgever gebruik kan maken van deze vorm van zelfregulering is verwoord in het kabinetsstandpunt accreditatie en certificatie (Kamerstukken II 2003/04, 29 304, nr. 1). Een wettelijke basis voor de gecertificeerde Bouwbesluittoets past goed in één van de varianten, die het kabinetsstandpunt onderscheidt, namelijk de toezichtsondersteuningsvariant.

Het stelsel van certificering in de bouw, dat mede door mijn ministerie is vormgegeven, kent voldoende kwaliteitswaarborgen om de kwaliteit van de private toetsing te borgen. Een en ander is vastgelegd in de Beoordelingsrichtlijn (BRL) behorende bij de certificeringregeling. Een BRL is het onderliggend normatief document waarin de vereisten aan de certificaathouder zijn geformuleerd en waarin is vastgelegd op welke wijze het private toezicht wordt uitgevoerd.

Resultaten Praktijkproeven

In 2003 is een praktijkproef gestart die in twee fasen is uitgevoerd. Een uitgebreid verslag van deze praktijkproef is te lezen in de bijgevoegde rapportage¹. In deze brief wordt kort ingegaan op de werkwijze en de resultaten.

In de *eerste fase* is vooral de deugdelijkheid van de Beoordelingsrichtlijn beproefd. Twintig particuliere bureaus en 2 gemeenten hebben een proefprocedure doorlopen om het certificaat te behalen. Zij toonden aan te voldoen aan alle procesvereisten en de kwaliteitseisen die aan de medewerkers van de toetsbureaus worden gesteld. Zij toetsten een viertal gerealiseerde en vergunde bouwplannen waarin opzettelijk fouten waren aangebracht. Zij bleken alle fouten uit de plannen te halen.

In de *tweede fase* is vooral bezien hoe de gecertificeerde toets in de praktijk werkt, waarbij de communicatie tussen toetser, opdrachtgever en de gemeente centraal stond. Hierin werd in een aantal «real life» situaties de gecertificeerde toets op de Bouwbesluitvoorschriften uitgevoerd. De gemeenten en de proefgecertificeerde bureaus werkten hier parallel. Naderhand werden de resultaten van beide exercities met elkaar vergeleken.

Op basis van de ervaringen in de eerste en tweede fase van de Praktijkproef kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Het systeem van certificatie blijkt voldoende waarborgen te bieden voor de kwaliteit van de toets en de onafhankelijkheid van de gecertificeerde bureaus.

In fase 2 van de praktijkproef bleek de communicatie tussen gemeente en gecertificeerde toetser op vanzelfsprekende wijze te verlopen. Tevens bleken de resultaten van de gemeentelijke toets en de gecertificeerde toets overeen te komen.

De gecertificeerde toetser legt zijn bevindingen bij de toetsing van een bouwplan vast in een toetsrapportage. Op deze wijze wordt inzichtelijk hoe de toetsing heeft plaatsgevonden en wat het resultaat per relevant artikel uit het Bouwbesluit is. Gemeenten beoordeelden deze rapportage als een adequate manier om aannemelijk te maken dat het bouwwerk zal gaan voldoen aan de bouwtechnische voorschriften (zoals de formulering in de Woningwet luidt).

Uit consultatie van de markt is duidelijk naar voren gekomen dat certificering alleen tot de beoogde resultaten leidt, indien wordt gekozen voor een model waarbij het certificaat voldoende bewijslast levert voor het verlenen van de bouwvergunning (voor wat betreft de bouwtechnische eisen). Het is de bedoeling dat het certificaat eenzelfde werking krijgt als een Erkende Kwaliteitsverklaring (EKV). Bij indiening onder certificaat zou de gemeente slechts toetsen of aan de voorwaarden van de beoordelingsrichtlijn is voldaan (toepassingsgebied en juiste toepassing van de voorschriften in de beoordelingsrichtlijn). Een inhoudelijke toetsing van de gegevens en bescheiden door de gemeente zou dan niet meer zijn toegestaan conform het «EKV-model».

Hierbij kan worden aangetekend dat het in de huidige situatie het de gemeente vrij staat om het toetsingsrapport te accepteren als een manier om aan te tonen dat het bouwwerk zal voldoen aan de bouwtechnische voorschriften. Uit de praktijkproeven is gebleken dat gemeenten het toetsingsrapport waarderen als een zeer complete en adequate wijze van bouwvergunningsaanvraag.

De resultaten van de beide praktijkproeven zijn voor mij voldoende aanleiding om door te gaan met de introductie van de gecertificeerde bouwplantoets als alternatief voor de bestaande traditionele bouwplantoets door de gemeente.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Afstemming met marktpartijen en gemeenten

De resultaten van de praktijkproef zijn ingebracht in het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB). Het OPB is het overlegplatform van de bouwpartners, dat de minister van WWI periodiek adviseert over bouwregelgevingvraagstukken. Vanuit dit overlegorgaan is positief gereageerd op het voorstel om certificatie een rol te geven bij de bouwplantoetsing. Men adviseerde het certificaat breder bekend te maken en het gebruik ervan te stimuleren bij marktpartijen en gemeenten. Hierbij is wel de suggestie gedaan om ook in de derde fase van de praktijkproef aandacht te besteden aan de kwaliteit van de Beoordelingsrichtlijn, vooral op het punt van de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid van de certificaathouder en onder welke voorwaarden een ontwerpbureau ook de «eigen» plannen zou kunnen toetsen.

Lokale vormen van «certificatie»

In navolging op de gemeente Boekel, komen steeds meer gemeenten (Heerenveen, Epe, Son en Breugel, Blaricum) met ideeën over varianten op een «baliebouwvergunning». De bedoeling hiervan is de dienstverlening aan de burger te verbeteren, door het sneller verlenen van de bouwvergunning, meestal door een minder intensieve controle van een aanvrager met een goede staat van dienst. In een brief aan Boekel heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven op zich sympathiek te staan tegenover dat streven, maar dat er ook ongewenste neveneffecten zijn. Doordat gemeenten zich beperken tot het toetsen van constructieve veiligheid en brandveiligheid, komt de naleving van Bouwbesluitaspecten die te maken hebben met gezondheid, energiezuinigheid en bruikbaarheid in gevaar, waardoor het toezicht zich niet meer verhoudt tot de bedoelingen van de wetgever. Daarnaast acht ook ik het ongewenst dat iedere gemeente voor zich een eigen vorm van «certificatie» of erkenning gaat ontwerpen, waarvan de kwaliteit niet altijd duidelijk is. Voorts ontstaat er geen gelijk speelveld, aangezien in sommige gevallen beroepsgroepen worden uitgesloten, bijvoorbeeld omdat de regeling beperkt wordt tot lokale architecten. Hierdoor dreigt een ongewenste lappendeken aan regelingen te ontstaan, met alle negatieve gevolgen van dien voor het bedrijfsleven.

Als mogelijkheid om hieraan een halt toe te roepen en toch aan de wens van de markt tegemoet te komen om stroperige procedures te verminderen, zou snel na afronding van de praktijkproeven de certificatie van de Bouwbesluittoets geïntroduceerd kunnen worden.

Vervolgtraject 2007

Uit de praktijkproeven is mijns inziens gebleken dat het certificaat een zinvolle en betrouwbare manier van toetsen is. Deze nieuwe manier van toetsen, mede vanwege de grotere duidelijkheid in de verantwoordelijkheidsverdeling, verdient een bredere toepassing. Derhalve heb ik het voornemen om de certificatie wettelijk te implementeren.

Stimuleren van vrijwillige toepassing en communicatie

In 2007 is reeds een derde serie proeven gestart, die tot begin 2008 zullen doorlopen. Specifiek wordt beoogd het stimuleren van de vrijwillige toepassing van certificering door bouwpraktijk en gemeenten. Daartoe dient ook de intentieverklaring die 25 september door een aantal partijen zal worden getekend. Met ondertekening van de intentieverklaring verklaren partijen de toepassing van het certificaat actief uit te dragen en de toepassing te ondersteunen.

Vanuit het ministerie zal tevens actief gezocht worden naar gemeenten en marktpartijen die willen meewerken aan het in de praktijk beproeven van onder certificaat getoetste bouwplannen. Er zijn reeds contacten met diverse gemeenten gelegd.

Aanzet voor wettelijke implementatie

Binnenkort kan worden gestart met het in kaart brengen van de wijze waarop certificering kan worden verankerd in de Woningwet. Voor alle duidelijkheid: de wettelijke verplichting strekt niet tot een verplicht *gebruik* maar een verplichte *acceptatie* door de gemeente in het geval dat aanvrager zijn bouwaanvraag onder certificaat indient. Het doel is om certificering als volwaardig alternatief naast de bouwplantoets door de gemeente mogelijk te maken.

Bij de uitwerking van de wettelijke implementatie zullen enkele vraagpunten worden meegenomen, zoals de vraag wat de effecten zijn van de invoering van de gecertificeerde bouwplantoets op de handhaving en de overige wettelijke taken van de gemeente en de gevolgen voor de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid conform het OPB-advies.

Voorjaar 2008 wordt aan uw Kamer gerapporteerd over de mogelijke wijze van wettelijke implementatie. Na akkoord zal het wetsvoorstel hiertoe worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
C. P. Vogelaar